

Tednik

Učiteljski Tovariš.

Glasiilo avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva.

Štev. 21.

V Ljubljani, 24. velikega travna 1907.

XLVII. leto.

„Učiteljski Tovariš“ izhaja vsak petek. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje. Vse leto stoji 8 K, pol leta 4 K, četrt leta 2 K. Posamezna številka 16 h. Spise je pošiljati samo na naslov: Uredništvo „Učiteljskega Tovariša“ v Idriji. Naročnino prejema Frančišek Črnagoj, nadučitelj v Ljubljani (Barje). — Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko. — Rokopisov ne vračamo. — Za oznanila je plačati od dvostopne petit-vrste po 20 h, če se oznanilo tiska enkrat; po 18 h, če se tiska dvakrat, in po 16 h, če se tiska trikrat; če se večkrat tiska, znaten popust. Oznanila sprejema „Učiteljska tiskarna“. Priloge poleg poštnine 6 K.

Po volitvah.

Sedaj, ko pišemo te vrstice, še ni dobojevan zadnji boj, zakaj končna odločitev se pokaže pri ožjih volitvah dne 23. t. m. Toda eno je gotovo že danes: Tisti visoki krogi, ki jim je ljudstvo samo sredstvo v dosego namenov, so čakali že v prvotnih volitvah dne 14. t. m. velikansko presenečenje. Vse so si bili lepo pripravili za prihodnje vladanje — po svoji glavi in za svoje namene — a volitve so potegnile črto čez račun. V parlament vstopi stranka, ki utegne biti najštevilnejša in najenotnejša, to so socialni demokrati. Že sedaj imajo 58 mandator, pri ožjih volitvah poskoči to število na 80 do 90.

Poleg socialnih demokratov so dobili največ mandatov klerikalci. Ali izpreleta jih strah, ko stoji pred njimi in za njimi močna četa socialnih demokratov, ki jim daje poročstvo, da ne bo novi parlament domena klerikalizma in da jim ne bo na noben način mogoče poklerikaliti države, o čemer so sanjali in kar so nameravali.

Najprej so hoteli naskočiti šolstvo in ga spraviti v svojo oblast. Vzoredno s šolstvom so hoteli podjarmiti učiteljstvo, in nanje bi se osredotočila vsa besna jeza sovražnikov prosvete in napredka. Toda sedaj to silno, nepričakovano presenečenje! V novem parlamentu ne bo moči, ki bi mogla vladati proti volji socialnih demokratov, in tudi klerikalci, kakortudi so močni, ne bodo mogli šolstvu in učiteljstvu do živoga.

Tega smo od srca veseli. Mi smo med prvimi, ki socialni demokraciji na takem uspehu čestitamo. Ne samo zaradi šole in učiteljstva, ampak tudi zategadelj, ker so nam poslanci te stranke porok, da ne zapade vsa država temni in samopašni sili sovražnikov luči, ampak da se začenja sedaj lepše življenje avstrijskim narodom.

Katere so najimenoitnejše želje naprednega učiteljstva, ki bo o njih govor tudi v novem parlamentu, povemo pozneje. Do sklicanja parlamenta je še dovolj časa.

* * *

Zanimivo je dejstvo, ki so ga pokazale prvotne volitve, dejstvo namreč, da so poraženi tisti, ki so si obetali od volilne reforme največ dobička: Mladočehi in nemški nacionalci. Pri volilni reformi so sestavili volilne okraje tako, kakor so to hotele njihove potrebe, in z volilno geometrijo so delali tako, kakor je to najbolj kazalo za njihovo strankarsko korist. Volilne okraje so si oboji priredili tako, da so upali na sijajno zmago, a bili so oboji sijajno poraženi. Ironija usode!

* * *

Ozreti se hočemo nekoliko na izid volitev po slovenskih pokrajinah.

Resnica je tole:

14. maj je dokazal, da naše ljudstvo še ni zrelo za splošno volilno pravico; toda brez šole ni napredka — in dokončana volilna borba je bila prva šola, ki je postavila podlago za nadaljno izobrazbo in za napredek, da ljudstvo dozori in se usposobi za pravo izvrševanje splošne volilne pravice.

Volitve so pokazale, da bo treba našemu ljudstvu izobrazbe, omike in šole, potem bo zrelo do zadnjega moža za današnje čase ter bo moglo korakati kompaktno naprej na poti prosvete v svoj blagor, enako drugim prosvetljenim narodom.

Za uspehe, ki so jih dosegli klerikalci v naših krajih, se morajo zahvaliti katoliški cerkvi. Samo in edino katoliška cerkev je zmagala. Katoliška cerkev je šla v boj, zlorabeč zakramente, zlorabeč leco in spovednico, in zmagala je s svojim duševnim in materialnim pritiskom na kmetiškoljudstvo. Služabniki katoliške cerkve so delali z vsemi sredstvi in zmagali so z nasilstvom.

Volilno reformo so napravili popolnoma po željah naših klerikalcev. Vsi okraji so zloženi tako, da bi morali povsod klerikalci zmagati. Zloženi so okraji tako, da bije to zdravi pameti v obraz. Na Kranjskem se je zaradi tega pri volitvah zgodilo, o čemer ni nihče dvomil. Zmagali so na deželi klerikalci. Resen je bil odpor proti njim samo na Notranjskem, drugod nikjer, a na Notranjskem so manjšine častne. Eno je gotovo: Dani se na Kranjskem, tako se dani, da je klerikalcev lahko strah. Vsa znamenja kažejo, da ni daleč dan, ki prežene temo. Mi vstajamo in vas je strah! — Naj pridejo na pr. v ljubljansko okolico železniške delavnice, ki jih je izposloval župan Hribar, in Šusteršič bo poražen. Že zdaj je bilo v tem okraju, ki velja za najbolj klerikalnega, brez posebne agitacije oddanih 1500 protiklerikalnih glasov. In v tem okraju se do zadnjih tednov ni nikdar nič storilo proti klerikalcem. A takoj pri prvem naskoku tak uspeh! To obeta lepše čase!

Zato pa sta na Štajerskem zmagala precej pri prvi volitvi dva protiklerikalna kandidata, tretji pa pride v ožjo volitev, pri kateri bo skoro gotovo zmagal. Ožja volitev bo tudi na Krasu. Uspeh narodne stranke na Štajerskem je vsekakor velik in vesel pojav.

Eno moramo tudi poudariti: Učiteljstvo je storilo povsod svojo dolžnost. In kjerkoli je kaj uspeha, kjerkoli je zaznati napredek, tam ima učitelj svoje zasluge.

Pyrrhova zmaga klerikalcev vliva vsem naprednim bojevnikom samo novega poguma za boje, ki nas čakajo za delo, na katero se hočamo in moremo pripraviti takoj po zaključku te zgodovinsko važne in pomembne volilne borbe!

* * *

Doslej (t. j. do 22. t. m.) je znanih 399 izidov pri volitvah. Izvoljenih je 231 poslancev, v ožjo volitev jih pride 168. — V slovenskih kronovinah je izvoljenih 18 klerikalcev in 2 naprednjaka. Upamo, da bodo izvoljeni še štirje: Hribar, Roš, Ježovnik in Štrekelj. — Krščanski socialci imajo doslej 59, socialni demokrati 58, nemška ljudska stranka 5, nemška napredna stranka 7, Mladočehi 4, svobodni Vsenemci 3, Italijani 10, kat. center 28 poslancev.

* * *

Pri ožji volitvi v Ljubljani je zmagal Ivan Hribar.

* * *

Pri ožji volitvi na Krasu je izvoljen Alojzij Štrekelj.

* * *

Pri ožji volitvi v brežiškem-sevniškem-laškem volilnem okraju je prodril dr. Ivan Benkovič.

* * *

Pri ožji volitvi v marenberškem-slovenjegraškem-šoštanjanskem-gornjegrajskem volilnem okraju je zmagal Vinko Ježovnik.

Boj za kruh.

Na povabilo predsedništva „Nemške avstrijske učiteljske zveze“ so se zbrali dne 12. t. m. na Dunaju zastopniki avstrijskih učiteljskih zvez ter se posvetovali o skupnem koraku, ki naj ga stori vse avstrijsko učiteljstvo brez razlike narodnosti za regulacijo učiteljskih plač.

Zastopniki „Nemške avstr. učiteljske zveze“, ki imajo zveze z merodajnimi krogi, so poudarjali, da imajo zagotovilo, da je sedaj za tako akcijo jako ugoden čas. Učiteljstvo mora zastaviti vse sile, da novoizvoljeni državni zbor izpopolni § 55. državnega šolskega zakona s sledečim dostavkom: „Najmanjša učiteljska plača naj bo ona, ki jo dobivajo po vsakokratnih zakonitih določbah c. kr. uradniki štirih najnižjih plačilnih razredov“.

Da pa morejo izvršiti deželni zakonodajni zastopi to regulacijo, pričakuje učiteljstvo prav zanesljivo, da bo država prispevala v saniranje deželnih financ za ta namen. Zastopniki učiteljstva so se zedinili po dolgotrajnem posvetovanju za te-le skupne korake, ki naj jih stori vse avstrijsko učiteljstvo v tem pogledu:

1. Zborovanje vseh okrajnih učiteljskih društev na en isti dan po vseh avstrijskih kronovinah, kjer sprejmejo vsi enakoglasečo se resolucijo.

2. Zborovanje zastopnikov vseh avstrijskih učiteljskih društev na Dunaju.

3. Na tem zborovanju izvoljena deputacija izroči sprejeto resolucijo predsedništvu državnega zbora, naučnemu in finančnemu ministru.

4. Resolucija se pošlje vsem deželnim odborom in deželnim šolskim svetom.

Našo „Zavezo“ je zastopal pri tem posvetovanju njen predsednik, tovariš L. Jelenc.

Ko bodo dovršeni vsi dogovori in vse podrobnosti, bo predsedništvo naše „Zaveze“ sporočilo vsem „Zavezinim“ dru-

štvom, kdaj in kako naj se vrše zborovanja. Poslala se jim bo resolucija, o kateri naj se posvetujejo in jo soglasno sprejmo. Pri tem zborovanju se izvoli tudi zastopnik, ki gre k zborovanju na Dunaj.

Nož na grlo!

— To je staro, a vkljub temu malo častno načelo glavnega glasila naših klerikalcev — „Slovenca“. Ker je to načelo načelo glasila, mora biti načelo tudi tistih, ki pišejo in urejajo ta list, zakaj ptiča spoznamo po petju. Kadarkoli in od kogarkoli čujejo ti možje kaj takega, kar jim ne prija in kar osvetljuje njih namene, ne pridejo s stvarnimi odgovori, s protidokazi, z mirno in prepričevalno besedo, ampak pridejo z brušenim nožem, kličejo s krvoločno resnobo: „Če ne boš tiho, te zakoljem!“

S tem moralnim orožjem pridejo prav gotovo vselej tedaj, kadar hočejo na eklatanten način dokazati, kako pri srcu jim je učiteljstvo. Seveda: učiteljstvo ni za nič drugega na svetu, kakor da ga pokoljejo klerikalni noži. Potem mu ne bo več treba klicati po regulaciji plač potem mu ne bo več treba posluževati se svojih državljskih pravic! Državljske pravice so vendar samo za to, da služijo klerikalizmu in da ga podpirajo pri njegovih namenih!

Da je to naziranje popolnoma napačno, utegne klerikalizem doznati iz delovanja novega parlamenta. Takisto utegne zvedeti, da smo učitelji pred avstrijskimi zakoni s klerikalizmom popolnoma enakopravni in da se smemo posluževati v obrambo in v dosego svojih pravic tega orožja. Toliko je gotovo, da pride v novi parlament toliko in takih zagovornikov šolstva in učiteljstva, da se mu po krivici ne skrivi niti en las. Klerikalizem je ob sedanjih volitvah gnala v boj želja po nadvladi, po absolutni oblasti nad vsem posvetnim. A tej nakani se je postavila v nasprotje odporna sila kulturnejših avstrijskih narodov, in klerikalizem dviga svoje krvavo orožje samo še tamkaj, kjer si je ohranil z nasilstvom in z zlorabo vere prvenstvo in moč.

Dobro pri tem je samo to, da sedanost ni večnost. Ali ni mogoče, da pride kdaj čas, ki izviye nož iz klerikalnih rok in ga potisne v one roke, ki ob njih danes rožljajo verige suženjstva? Sladko je maščevanje!

Ko smo zadnjič objavili poziv vodstva „Zveze slovenskih štaj. učiteljev in učiteljic“, ki določa, kakšno stališče naj zavzame štajersko učiteljstvo ob ožjih volitvah, se je dvignila v „Slovenčevem“ uredništvu hijenska natura in je nastavila nož na grlo štajerskemu učiteljstvu in našemu listu: „Če ne boš tiho, te zakoljem!“

Kolikor mi poznamo štajersko učiteljstvo, ga ni ta groznja čisto nič ustrašila, ker mu je dokaz, da je njegovo ravnanje pravo, tako pravo, da zbuja strah v klerikalnih vrstah. Tudi našega lista ne umore klerikalna nasilstva, zakaj dokler časa živi napredno učiteljstvo, toliko časa se nam ni ničesar bati. Obratno! Čim večja bo gonja proti nam, tem izdatnejša bo podpora naših somišljenikov nam nasproti.

Iz taktike klerikalne strahovlade pa je razvidno, kakšna so tista krščanska načela, kakšen je tisti boj za sveto vero in kakšno je tisto versko prepričanje, ki se kaže v dejanjih klerikalnih nasilnikov. Vse samo po načelu: Namen posvečuje sredstva!

Iz „Štajerskega Lehrerbunda“.

V četrtek, 9. maja 1907, je bil „Lehrerbund“ dan. Od 10. do pol 1. se je vršila v Ferdinandeju v Gradcu odborova seja, od pol 2. do blizo 6. pa so zborovali „Bundovi“ odposlanci.

I. Odborova seja.

Prisotni so bili vsi nemški odborniki, izmed štirih slovenskih pa je opravičil svojo odsotnost tovariš Armin Građišnik.

Predsednik, nadučitelj Alojzij Holzer nam je v izborni besedi in pregledno naslikal delo „Bundovega“ vodstva v minulem letu in v zadnjih mesecih. Podrobno poročilo je preložil na popoldansko zborovanje odposlancev. Največ posla je bilo z regulacijo učit. plač, osobito s pripravami na občni shod učiteljstva, ki se je vršil in sijajno obnesel 2. dne februarja. Razen dotičnih vlog na c. kr. dež. šol. svet, dež. odbor, dež. zbor i. dr. se je potezal „Bund“ še za marsikaj. Priporočal je c. kr. dež. šol. svetu, da se uvede na učiteljskih učni predmet „mladinske igre“. Odgovor c. kr. dež. šol. sveta pripozna pomen in veljavo gojitve mladinskih iger, a za uvedbo tega predmeta se ni izrekel, upoštevajoč razne pomisleke z ozirom na obilico važnih ostalih predmetov. Vodstvo je vložilo v obliki pritožbe prošnjo za ukrep, da se ne opremlja razpisov učnih mest z raznimi obljubami in bonifikacijami, ampak da se razpisujejo učna mesta brez vsake pripombe. C. kr. dež. šol. svet je v tej zadevi potrebno ukrenil.

Za zborovanje odposlancev so se pogovorile in določile sledeče točke. 1. Poročilo „Lehrerbundovega“ vodstva; 2. Zahvala štaj. hranilnici za prepustitev velike Štefanijine dvorane dne 2. februarja 1907; 3. Odškodnina članom „Bundovega“ odbora. 4. Nagrada po 50 K tovarišema Monscheinu in Otterju. 5. Priznanje naklonjenosti g. kanonika dr. Anton Grißlja, člana dež. šol. sveta, ki jo je pokazal učiteljem pri odmeritvi starostnih doklad. 6. Knjiga: „Die bildende Kunst der Gegenwart“, ki jo je spisal vseuč. prof. dr. Strzygowski ter jo poklonil učiteljskemu stanu. 7. Odpoved pogodbe z „Beamtenvereinom“. 8. Literarne učiteljice in učiteljice ženskih ročnih del. 9. Katastri učnih oseb. 10. Opremljenje prošenj za učna mesta. 11. Šematizem štajerskih ljudskih šol in učnih oseb. 12. „Bundovo“ stališče napram regulaciji plač. 13. Sklepi zadnje dež. učiteljske skupščine. 14. Ustanove za udeležence vseuč. tečajev v Gradcu. 15. Uradna tajnost za učiteljske zastopnike, oziroma šolske strokovnjake v okr. šol. svetih.

II. Sklepi odposlancev.

V popoldanskem zborovanju se je sklenilo sledeče. 1. Temeljito in obširno poročilo o „Bundovem“ delovanju gre splošno odobravanje. Prispevki v „Bundovo“ blagajnico se morajo plačevati točno in redno, sicer „Bund“ ne more postopati sigurno. 2. Dotična zahvala se sklene enoglasno. 3. Vnanjim članom „Bundovega“ odbora se izplača voznina po III. redu železniške voznje, do kolodvora 50 h za en km, diet 2 K. Odborniki v Gradcu dobe 2 K diet. Sklep soglasen. 4. Tovarišema Monscheinu in Otterju se dovoli enoglasno po 50 K nagrade za mnogoleten trud na polju stanovskih teženj. 5. Po obširni utemeljitvi predloga se sklene dotična izjava priznanja enoglasno, veljavna le za posamezne slučaje. 6. Knjiga ima aktualno veljavo za odgojo in pouk ter se priporoča brez ugovora. 7. Zavarovalna pogodba z „Beamtenvereinom“ ne dopušča „Lehrerbundovim“ članom prostega gibanja. Da se osigura „Bundov“ obstanek, se sklene po dolgi debati, da se pogodba odpove. Po Otterjevem tudi sprejetem predlogu ostane še poslovanje med „Beamtenvereinom“ in „Bundom“ kakor do sedaj. 8. V zmislu sklepa občnega učit. shoda z dne 2. februarja 1907 se je tudi pri tem zboru sklenilo, da ima „Bundovo“ vodstvo braniti interese učiteljic ženskih ročnih del. Ročna dela je prepuščati učit. žen. roč. del, ne jih nalagati literarnim učiteljicam. 9. O predlogu „Lehrer-

vereina Bruck“, da se uvedejo katastri učnih oseb, ni bilo povoda govoriti in sklepati. 10. Predlog učit. Oskarja Poscha, da imajo že nastavljene učne osebe prošnje za drugo mesto na Štajerskem opremiti le s službeno razpredelnico, ni ugajal. Posamezniku prošnjam dokumente, ki podpirajo njegovo prošnjo. 11. Šematizem štajerskih ljudskih šol, učnih oseb itd. je potreben. Njegov sestav in njegovo izdajo preskrbi „Lehrerbund“ potom subskripcije. 12. Regulacija plač ne pomiri nikogar. „Lehrerbund“ obžaluje močno, da draginjske doklade ne dobe vse učne osebe. Ravno očetje v mnogoštevilnih obiteljih niso dobili ničesar. Učiteljstvo, združeno v „Lehrerbundu“, vztraja pri svojih zahtevah in bo v primernem času stopilo pred odločilne oblasti in korporacije. Dotična „Verbandova“ resolucija je enoglasno sprejeta. 13. Nekteri za učiteljstvo in šolo važni sklepi zadnje dež. učit. skupščine še niso izvršeni. Vodstvu se naloži, da povpraša na merodajnem mestu. 14. Za udeležence vseuč. izobraževalnih tečajev v Gradcu se dovoli 9 ustanov po 20 K, 6 ustanov za nemške, 3 ustanove za slovenske tečajevce. 15. Uradna tajnost je naložena po zakonu. Malenkostne brbravosti se vsakdo boji — a mož izobraženec je ne pozna. Ako pa me n. pr. tovariš vpraša, je li predložen za kakšno mesto ali ne, sem dolžen odgovoriti resnico. To pa ni oskrunjenje uradne tajnosti.

Po slogi se jačijo in rastejo male reči, v neslogi nas podirajo nevredne skrbi.

Avguštin Požegar, zapisnikar.

Organizacija hrvaških učiteljic.

(Konec.)

Normalni učni načrt za ljudske šole na Hrvaškem in v Slavoniji od leta 1905. določa glede ženskih ročnih del: Pri izboru vzorcev in tehnike, ki služijo za nakit stanovanja in ročnih del, se mora paziti, da se uporablja le to, kar je enostavno, pa vendar lepo in okusno glede oblike in barv, in kar je čisto narodno. Tuje, moderne, narodu neznane tehnike in vzorce uporabljati v šoli je najstrožje prepovedano. — Da se v tem oziru olajša delo učiteljicam, namerava vlada izdati ilustrovano knjigo „Gradja za obučavanje v ženskom ručnom radu“. Da pa bo to delo odgovarjalo svojemu namenu, je pozvala vlada vse učiteljice naj nabirajo domače ženske ročne izdelke, ki so okrašeni z narodnimi motivi in tehnikami, in ki se bodo uporabljali kot vzorci za slike v omenjeni knjigi.

Delo je poverjeno posebnemu odboru, obstoječemu iz načelnice Klotilde Ovetišičeve, ravnateljice ženske strokovne šole v Zagrebu, ene učiteljice, ki jo izbere Udruga, dveh učiteljic ročnih del v samostanu usmiljenk v Zagrebu in umirovljene ravnateljice višje dekliške šole v Ključu, Jelice Belovič-Bernardzikovske.

Dne 14. svečna 1906 se je sešel „Klub učiteljic“. Da bo članicam mogoče izdatneje delovati v prosep Udruge ki je takorekoč hčerka Kluba, so sklenile razpustiti Klub in njegovo imetje 1700.45 K so prepustile Udrugi. Ob razpustu pa zopet naglašajo „Klub učiteljic“, da združenje učiteljic ni bilo nikoli separatizem, da so učiteljicam skupne stanovske težnje enako pri srečanju kakor njihov specialni interesi, ter da hočejo v Udrugi po besedah g. dež. šol. nadzornika Cuvaja s svojimi tovariši „razdijeno koracati, a složno udarati“.

Udruga je izdala dve knjigi za male učence „Iz sunčanih dana“, napisala Milka Pogačić.

Čestilke predsednice M. Pogačićeve pa so izdale o priliki njenega jubileja njene povesti v knjižici „Iz mojega svieta“.

Tretja glavna skupščina je bila mnogobrojno obiskana. Vršila se je o priliki lanske deželne razstave. Prisotnih je bilo do 300 učiteljic.

Odbor konstatira, da je imelo drugoletno nabiranje darov minimalen uspeh. Tudi je morala Udruga opustiti Menso, ker je dobivala premalo opore v učiteljstvu.

Referirala je učiteljica Konrad-Gazdovič o težnjah učiteljic in stavila sledeče resolucije:

- a) Pri vsaki šoli, kjer je mogoče, naj se osnuje šolski vrt za praktični pouk deklic v gojenju zelenjave in cvetic.
- b) učiteljice imajo pravico do iste plače kot učitelji.
- c) Za pouk v ročnem delu naj se ustanove stalne nagrade.
- d) Na vseh višjih in nižjih dekliskih šolah naj se imenujejo stareje in zaslužne učiteljice za voditeljice.
- e) Pri nameščenju učiteljic naj se ozira na sposobnost in službena leta.
- f) Pri deželni vladi naj se osnuje mesto učiteljice-referentinje, ki bi zastopala glede šolstva in discipline interese učiteljic.
- g) Delokrog šolskega upravitelja naj se omeji le na administrativno polje.
- h) Naj se postavno zavarujejo pogrebni stroški učiteljicam, oziroma njenim najbližjim.
- i) Na večrazrednicah naj se vsi uradni dopisi rešujejo pri konferencah ali pa vsaj z vednostjo učiteljice.
- j) Vsaka šola, kjer služi učiteljica, naj bo naročena na „Domaće Ognjište“.

k) § 152. šolskega zakona naj se odpravi (celibat učiteljic). Glede teh resolucij je odbor pooblaščen, da stori potrebne korake pri vladi.

Učiteljica Zdenka Smrekar je čitala zanimivo razpravo „Praznoverje in stališče šole proti njemu“.

Učiteljica Hermina Berkič je predavala „O duševnih abnormalnostih šolskih otrok“.

V novembru 1906 je vložila „Udruga učiteljic“ prošnjo na hrvaški sabor, da se naj povišajo učiteljstvu plače sploh, a zavoljo pravice, potrebe, ugleda, sloge ter napredka narodovega naj velja tu edino pravo načelo „enaka plača za enako delo“.

V poslednjem času se objavljajo v raznih listih članki, polni nedostojnih napadov na hrvaške učiteljice. Povod tem člankom je obljubljenovo povišanje učiteljskih plač. Nevoščljivost je razgrela nekatere hrvaške učitelje, da mečejo s polnimi rokami blato na svoje tovarišice, ne misleč, da s tem blatijo tudi sebe. Nekateri razsodnejši učitelji opozarjajo tovariše na krivičnost in nevarnost teh napadov. Tako piše nekdo v učiteljskem listu „Preporod“ glede učiteljskih plač: „Učiteljske plače so sploh tako majhne, da ne more biti govora o tem, da bi učiteljice ostale pri 800 K. Ne plača se učiteljica niti njena družina, nego to, kar ona zastopa. Ali dela n. pr. nadbiskup toliko, da ravno zasluži svoje dohodke? Mislimo, da se tu plača to, kar on zastopa. Tudi učiteljica zastopa vzvišeno idejo kakor učitelj in zato se mora plačati kakor učitelj.“

Hrvaške učiteljice, organizirane v Udrugi, hočejo neumorno delovati za svoje pravice; ne boje se tudi boja, za katerega posledice so odgovorni oni, ki so ga začeli.

Slovenke, jim kot sotrpinke želimo najboljših uspehov.

Iz naše organizacije.

Skupne zadeve.

Jubilejska samopomoč. Dne 11. majnika t. l. je umrl tovariš Anton Žager, nadučitelj v Pletrovčah pri Celju. Ker je bil član našega društva in je vse zneske redno vplačal, sem odposlal gospé vdovi znesek 432 K. Članom razpošljem

tekem tedna položnice s prošnjo, da takoj na listku označeni znesek vplačajo. Pri 18 članih bom primoran označiti tudi zastonke, katere je obenem poravnati, ker poznejši izgovori niso merodajni, posledice netočnega plačila so lahko prav neprijetne.

Ig, 21. majnika 1907.

Franc Ks. Trošt.

Kranjsko.

Logaško učiteljsko društvo je zborovalo dne 16. maja na Uncu. Tajnik M. Kobaj je poročal:

Odbor učit. društva logaškega okraja je imel tri odboro ve seje po zadnjem občenem zboru ter dve društveni zborovanji z današnjim vred. Jeseni je predaval gosp. profesor Suher v Logatcu o risanju po naravi, za danes je pa povabil odbor gosp. ravnatelja Gust. Pirca, da nam govori kot strokovnjak o stiku šole s kmetijstvom.*) Marsikomu izmed tovarišev se bo zdela ta izprememba pri učiteljskem društvu čudna, ker dosedaj nismo bili vajeni temu. Duh časa zahteva tako izpremembo in mi učitelji, ako bi ne razumeli tega duha, ne bi bili vredni častnega imena odgojiteljev. Do sedaj so vladali nad narodi privilegiranci, ki se niso ozirali na mnenje, želje in zahteve nižjih slojev narodne mase, prezirali so jo, ovirali v napredku in omiki. Naš kruti birokratizem je podpiral to kasto in mi smo se dosedaj zibali z njimi, ker drugače skoro delati nismo smeli — ker nad našimi glavami je visel Damokljejev meč! Ta meč je danes strt in vržen med staro šaro. Kasta privilegirancev je padla, s tem je uklonjen jako globoko tudi birokratizem, danes ima besedo tista od pamtiveka prezrta in zaničevana masa — nižji sloji naroda.

Duh časa torej zahteva, da se tudi mi tesno združimo s to narodno maso, ki ima odslej odločilno moč v rokah. Z duhom časa se mora ravnati tudi učiteljstvo po šolah, med narodom in v svojih društvih. Odslej se ne bomo več razgovarjali sami med seboj o naših stanovskih zadevah, kakor bi bilo to nekaj skrivnega, česar ne bi smel nihče slišati in vedeti. Mi moramo stopiti med narod, da sliši naše stremljenje in želje po napredku na vsi črti narodne prosvete, da opazuje naše delo, težave in ovire, ki jih imamo pri svojem trudapolnem delu. Naš narod sam naj bo navzoč pri naših društvenih zborovanjih, da z njim složno v edinstvu in sporazumljenju delujemo. Ako bo naš narod spoznal naš trud, delo, dobro voljo in vnmemo za poklic, nas bo tudi podpiral pri tem plemenitem delu. Potem bo zaman obrekovanje, da je današnja šola prokletstvo za naš narod, zaman obrekovanje, da delujemo proti ljudstvu, zaman ščuvanje, da smo brezverci, ki hočemo vreči Boga iz šole.

Če hočemo pa mi hoditi z narodom, ga moramo tudi poznati. Ni zadosti, da ga poznamo, marveč moramo med narodom tudi delovati ne samo v šoli, marveč vedno, kadar nanese prilika. Mi živimo med kmetovalci — in kmetijstvo je silno obsežna znanost, ki ima več panog, zato je nam učiteljem na kmetih nujno potrebno, da napredujemo z duhom časa tudi v znanosti iz kmetijstva. Tudi kmet mora napredovati, če hoče živeti stanu primerno, kar se žalibog danes ne godi. Mar nismo mi učitelji tisti faktor, ki lahko v marsičem pomagamo našemu propadajočemu kmetijstvu? Ali si ne pridobimo mi s tem lahko mnogo zaslug, hvaležnosti, ugleda in spoštovanja? Da nam bo mogoče to storiti, smo povabili strokovnjaka iz kmetijstva k našemu društvenemu zborovanju in z njim so nam tudi prav iz srea dobrodošli naši gosti.

Odslej se bodo vršila naša društvena zborovanja vedno drugod, zato mora danes občni zbor skleniti, kje se bo vršilo prihodnje društveno zborovanje. Ker so pa s takšnimi zborovanji zvezani tudi stroški, se nadejamo, da bo vbodoče vladala večja živahnost med nami. Mnogo učiteljev je bilo do sedaj za društvo brez zanimanja. Le s težavo so nekateri plačali udnino 3 K, prav veliko jih je tudi popolnoma izostalo. Odslej bo ud našega društva le tisti, ki plača letno udnino. V našem okraju imamo tudi v Idriji srednjo šolo in srednješolske profesorje, ki imajo z nami isto stremljenje — izobrazbo našega naroda. Združili smo se na literarnem polju pri „Šolski Matici“, lepo bi bilo, da bi se združili tudi pri društvih. Po zgledu čeških srednješolskih profesorjev, ki imajo tesno združitev z ljudskimi učitelji, vabimo

*) O tem predavanju prihodnjič!

tudi gg. profesorje in vse ostalo učiteljstvo iz Idrije v naš delokrog. Naše društvo ni politiško, marveč strogo znanstveno, izobraževalno in pedagoško. Tudi prijatelje šolstva prav radi sprejmemo v svoje društvo. Želeti bi bilo, da bi jih prav veliko pristopilo k nam, saj mi delujemo, trpimo in hrepenimo po izobrazbi naroda, zato upamo, da nas bo tudi narod podpiral.

Naše društvo ima jako plemenit namen: delovanje za izobrazbo in napredek šolstva. Ono ima prosto roko sklepati razne prošnje, nasvete in pritožbe na višje oblasti. Vsakdo ima prosto besedo pri društvenem zborovanju povedati ali tudi pismeno naznaniti svoje mnenje in želje. Vsa društva so koncentrirana z deželnim učiteljskim društvom vred v „Zavezi jugoslovanskih učiteljskih društev“. Na željo deželnega učiteljskega društva zaradi posvetovanja o naših gmotnih zadevah, je odposlal odbor dva zastopnika k društvenemu zborovanju dne 27. marca. Sklenilo se je poslati k naučnemu ministru na Dunaj dva slovenska in enega nemškega delegata k avdijenci, da bi naš deželni zbor čimpreje bil sklican zaradi regulacije naših plač, ker zlasti učitelji-začetniki stradajo s svojimi 66 K na mesec, da vidijo črno pred očmi. Nemei bodo plačali svojega delegata sami, Slovenci bomo pa razdelili te stroške med vsa učiteljska društva. Ker je naše društvo v finančnih zadevah v prav slabem stanju, bo treba pokriti te stroške na kak drug način — s prostovoljnimi doneski.

Pri tej priliki naj bo še omenjeno, da naj učiteljstvo tega okraja, zlasti sodnijski okraji Logatec, Cerknica in Lož bolj podpirajo „Šolsko Matico“ po zgledu drugih okrajev. Vsak učitelj in šola naj bo ud tega za razvitek šolstva in napredka silno potrebnega društva, ki se lepo razvija in daje na svetlo jako poučne knjige zlasti za nas ljudske učitelje. Udnina naj se plača do 1. avgusta poverjeniku v Begunjah.

Štajersko.

Učiteljsko društvo za laški okraj zboruje v nedeljo, 26. maja t. l., ob 10. uri dopoldne v Trbovljah (Vode) po sledečem vzpored: 1. Zapisnik. 2. Društvene zadeve. 3. Poročilo odposlancev o zborovanju štajerskega „Lehrerbunda“. 4. Predavanje: Kako naj podpira družina učiteljevo delovanje v šoli? 5. Slučajnosti.

Pol ure pred zborovanjem pevska vaja v šoli. Pesmi št. 61, 64, 65 v Moh. pesm. I.

K polnoštevilni udeležbi vabi vljudno odbor.

Učiteljsko društvo za ljutomerski okraj je priredilo dne 2. maja izlet v Malo Nedeljo. Pri tako lepem vremenu je pač bilo pričakovati mnogo boljše udeležbe. Žalostno je, da so izostali tovariši in tovarišice najbližjih šol. Kje je stanovska zavest?!

Predsednik je otvoril zborovanje, pozdravljajoč posebno tovariše in tovarišice iz ptujskega okraja ter omenil v svojem govoru, da je primerjati naše društveno delovanje letošnji zakasneli pomladi, ter izrazil željo, da prodre vse oživljajoče solnce tudi pri nas meglo brezbriznosti, ki ovira razvoj šolstva in napredek učiteljstva.

Po odobrenju zapisnika zadnjega zborovanja nam je podal tovariš Cvahte prav zanimivo zgodovinsko črtico Male Nedelje.

Delegatom za zborovanje v Gradu dne 9. maja je bil izvoljen tovariš Fr. Schneider.

O pristopu k „Učit. tisk. društvu“ in o naročbi „Učit. Tovariša“ se ni sklepalo, ampak se je zadeva prepustila odboru, ker so takrat izostali v to izvoljeni poročevalci.

Ko se določi prihodnje zborovanje na 6. dan junija v Radince, zaključí predsednik zborovanje, pozivljajoč tovariše, da store 14. maja svojo dolžnost.

Po zborovanju je bila pevska vaja.

Učiteljsko društvo za šentlenarski okraj priredi v četrtek, dne 6. maja t. l., izlet v Št. Jurij v Slov. goricah. Na dnevnem redu so med drugimi, jako zanimivimi točkami tudi te-le točke: 1. Lapajnetovo „Domovinoslovje“ (g. Šijanec). 2. G. delegat Feliks Skerjanc poroča o „Lehrerbundu“ v Gradu. 3. Ob 1. uri popoldne je skupen obed pri g. Kranjcu v Šent Jurju 4. Petje in godba. — Ako bi 6. junija t. l. deževalo, se preloži izlet na 13. junija. Cenjene tovarišice, spoštovani tovariši, ker nas je malo, vsi na krov! Nobeden naj ne ostane doma brez posebnega vzroka. Ako si tako srečen, da imaš „boljšo

polovico“, ne pusti je doma! Vabite v imenu društva šolske prijatelje! Presrečno ste pa tudi povabljeni, kolegije in kolegi iz obližja sosednih okrajev.

Kdor se želi udeležiti skupnega obeda, blagovoli naznaniti g. Pavlinu nadučitelju v Št. Jurju.

Na veselo snidenje 6. junija v Št. Jurju.

Kopič, predsednik.

Goriško.

Goriško učiteljsko društvo je izvolilo pri zborovanju v Gorici dne 2. maja t. l. za delegate k letošnji glavni skupščini „Zaveze“ v Radovljici te-le tovariše, oziroma tovarišice, ki so: Jelšek Amalija, Franjo Krajnik, Križman Ignacij, Urbančič Alojzij, Leban Fran, Ozel Rihar in Rojic Jakob. Namestniki so: Pavlica Urh, Vižintin Rudolf in Baš Fran.

Učiteljsko društvo za goriško okolico zboruje dne 6. junija t. l. v Kanalu ob 10. predpoldne. Dnevni red. 1. Ukoslovne črtice iz prirodoslovja, predava g. nadzornik Fr. Finšger. 2. Učitelj v svojem in občem delokrogu, predava g. J. Rojic. 3. Razni predlogi.

K obilni udeležbi vabi

odbor.

Književnost in umetnost.

Popotnik. Letnik XXVIII. Štev. 5. — Na uvodnem mestu pričena marljivi tovariš Avguštin Požegar interesantno študijo z naslovom „Otroci, odgojevalci doraslih“. — Takisto zanimiv je naslednji članek „Navajajmo mladino k modremu opazovanju veličastne prirode!“, ki ga je spisal Matija Heric. — Drag Pribil končuje svoje poročilo „Na četrtem vseučiliškem tečaju v Turnovu“. Dokaz temeljitega strokovnega znanja je razprava Jos. Bezlaja „Izvajanje enačb z eno neznanko iz sorazmerij“. — „O pouku v oddelkih“ se glasi začetek temeljitega poročila tovariša Rudolfa Horvata. — „Zvezde“ je naslov učni sliki iz matematiške geografije, ki jo objavlja Fr. Fink. Za „Književnim poročilom“ zaključuje tudi to, po izbranih in raznovrstni vsebini odlikujočo se „Popotnikovo“ številko raznih novic bogat „Razgled“.

Metulji v podobah. 129 barvanih podob s slovenskimi, nemškimi in latinskimi imeni. Izdal in založil L. Schwentner v Ljubljani, Cena 80 h, po pošti 85 h. V lepem, jasnem, slikovitem tisku je izdal podjetni založnik Schwentner na 12 tablah 129 podob metuljev, ki jih bo zlasti mladina rada gledala, da po teh podobah spozna tudi žive. Knjižico, ki ji je tudi cena nizka, toplo priporočamo.

XLIII. redni občni zbor „Slovenske Matice“ se vrši v sredo, dne 29. velikega travna 1907. l. ob šestih popoldne v Ljubljani v veliki dvorani „Mestnega doma“. — Vrsta razpravam: 1.) Predsednikov govor. 2.) Letno poročilo tajnikovo za dobo od 30. malega travna 1906 do 15. velikega travna 1907. — 3.) Poročilo blagajnikovo o računskem sklepu za leto 1906. (Računski sklep in ostali računi so gg. društvenikom v pisarni na ogled in jim bodo pri obnem zboru samem tiskani na razpolago) — 4.) Volitev treh računskih presojevalcev (§ 9. lit. a društ. pravil). — 5.) Poročilo blagajnikovo o proračunu za leto 1907. — 6.) Dopolnilna volitev društvenega odbora. Po § 12. al. 5. društvenih pravil izstopijo letos iz odbora gospodje: dr. Fr. Detela, dr. A. Gregorčič, Fr. Hubad, L. Pintar, dr. L. Požar, A. Senekovič, J. Sušnik, J. Šubic, dr. A. Ušeničnik in Fr. Wiesthaler. — Poleg teh bo obnem zboru izvoliti namesto izstopivših odbornikov dr. J. Šmida še dvoje novih odbornikov za dobo štirih, oziroma dveh let. — V odboru pa še ostanejo gg. A. Bartel, J. Dimnik, Fr. Finžgar, E. Gangl, Fr. Govekar, P. Grasselli, J. Majciger, Fr. Milčinski, dr. M. Murko, dr. M. Opeka, M. Pleteršnik, dr. J. Sket, L. Svetec, A. Trstenjak, ing. J. Turk, J. Vilhar in V. Zupančič. — Vsaj 20 odbornikov mora praviloma bivati v Ljubljani, izstopivši smejo biti zopet voljeni. — Pri volitvi treh računskih presojevalcev in pri volitvi odbornikov se všteto tudi lastnorčno podpisani volilni listki nenavzočih društvenikov. 7.) Posamezni nasveti in predlogi. — Odbor nasvetuje te-le kandidate: dr. Fr. Detela, prof. Ferd. Seidl, prof. Fr. Kos, prof. L. Pintar, prof.

dr. L. Požar, ravn. A. Senekovič, kan. J. Šušnik, ravn. J. Šubic, dr. A. Ušeničnik, ravnatelj Fr. Wiesthaller, profesor J. Macher, dr. Lončar.

Politiški pregled.

* **Avstro-ogrsko vojska.** Iz tistih avstrijskih krogov, ki jim je na tem, da oba parlamenta čimprej dovolita čim največ za vojaštvo, je prinesla „Voss. Ztg.“ članek o zaostalosti avstro-ogrsko armade. Tu se navaja, da se stotnije čimdalje bolj krčijo, ker ni dovolj vojakov. Nove havbice leže nerabljene v arzenalih, ker ni moštva zanje, pri vsem tem pa je italijansko bojno brodogovje dva do trikrat močnejše. Vse to mora baje vznemiriti vsakega patrijota in vsakega pristaša — trozveze. Sedaj razpravljajo o novem brambnem zakonu, s katerim bi se vojaška služba skrajšala na dve leti. Člankar pravi, da se to ne sme zgoditi, ako obenem ne zvišajo število novincev. Ako pa zvišajo število rekrutov, bo treba tudi več častnikov in podčastnikov. Nadalje prorokuje člankar državno krizo, ako ne bodo vojaški svetovalci pregovorili cesarja, da se z obema parlamentoma izpregovori o armadi resna beseda. Še več, celo evropsko krizo prorokuje, samo da omehta oba parlamenta.

* **Novi parlament.** Vlada namerava novemu državnemu zboru takoj začetkom zasedanja predložiti načrt zakona o izpremembni opravnega reda. Predvsem naj se določi za nujne predloge ter interpelacije večje število podpisov, nego jih je bilo deslej treba. Temeljitejšo premembo opravnega reda hoče vlada nasvetovati pozneje.

* **Splošna volilna pravica v občinah.** Ker so nemške občine po Češkem in Moravskem zadnje čase imenovala več častnih občanov s prozornim namenom, da pomagajo ohraniti nemštvu občinsko gospodarstvo, napoveduje češko časopisje velike demonstracije ob otvoritvi češkega deželnega zbora. Čehi bodo zahtevali: 1. Enaka, splošna in direktna volilna pravica za občine. 2. Aktivna volilna pravica za častne občane se mora odpraviti.

* **Kronanje ogrskega kralja.** V „Egyetertesu“ priporoča posl. K mety, naj bi se povodom jubileja kraljevega kronanja nadvojvoda Franc Ferdinanda kronal za ogrskega kralja. Pisec dokazuje, da se je v ogrski zgodovini že večkrat zgodilo, da se je v pomirjenju vladarja in naroda izvolil in kronal prestolonaslednik že za vlade svojega prednika. Leta 1848. bi se bilo prihranilo Ogrski mnogo bridkosti, ako bi bil Franc Jožef kronan že za vlade Ferdinanda.

* **Za povzdigo šolstva v Dalmaciji.** Iz Zadra poročajo: V zadnjem času se hoče avstrijska vlada kar raztrgati. Stavba nove realke v Sapljetu je že odobrena, v Dubrovniku se pripravljata stavba nove gimnazije, trgovska šola v Sapljetu se ima podržaviti in še druga takšna v deželi ustanoviti. Za izboljšanje ljudskega šolstva je že za l. 1907. nakazanih 150.000 K, za bodoča leta se ta vsota zviša na 300.000 K. Referent za obrtno šolstvo je odpotoval v Dalmacijo, da vpliva pri ureditvi državne strokovne šole za obrtno risanje v Sapljetu in pri pripravah za enako šolo v Zadru ter da dvigne razno domačo industrijo. Tudi druga šolska vprašanja se rešujejo z mrzlično naglostjo, dočim se je celih 100 let, odkar je Dalmacija pri Avstriji, ta dežela dosledno zanemarjala. Odkod ta ljubezen? Avstrija je kakor koketka: dokler so ji Dalmatinci ponujali svojo ljubezen, jo je zavračala; ko so se v reški resoluciji izrekli za združenje s Hrvaško, pa je takoj koketna Avstrija vzplamtela silne ljubezni za Dalmatince. — Za nas Slovence je to ljubavno razmerje silno poučno. Tudi mi se pulimo za ljubezen Avstrije, toda zaman. Niti najpotrebnejših zavodov za narodni razvoj in napredek ne dobimo, ampak breco za breco! Morali se bomo držati zgleda Dalmatincev.

* **Proti duhovniškemu šolskemu nadzorstvu.** V pruski zbornici se je zopet razvilo vprašanje o nadzorstvu v ljudskih šolah. Liberalni in napredni elementi protestujejo proti temu, da se prepušča nadzorstvo šol duhovnikom. Splošno je mnenje, da si duhovništvo v taki službi zagotovi prava, ki mu ne grejo ne po socialnem stališču ne po izobrazbi, zakaj duhovništvo nima nikake pedagoške izobrazbe. Duhovniku manjka v prvi vrsti psihološka in metodiška izobrazba. Nadzorsko službo izrabljajo duhovniki v svoje sebične namene z nekakim gospo-

dovalnim tonom. To je najbolj opažati v šolskih knjižnicah, kjer manjkajo vsi spisi o fiziki, prirodoslovju, geografiji in sploh o modernem znanstvu. Župnik, ki ima nadzorstvo nad šolo, se smatra za gospodarja šole, a učitelj mu je le gost. — Vse to velja še v večji meri tudi pri nas, kjerkoli gospodari pri krajnem šolskem svetu duhovnik.

* **Angleške finance.** Iz Londona poročajo: L. 1906./07. se je doseglo v državnem gospodarstvu prebitka 129,576.000 K, ki se porabi za poravnavo državnega dolga. Za leto 1907./08. izkazuje proračun nad 13 milijonov K prebitka.

* **Ministri kot poslanci.** Pri zadnjih državnozbornskih volitvah je kandidiralo več ministrov. Minister Prade in doktor Pacak sta izvoljena, dr. Fořt in Derschatta prideta v ožjo volitev naučni minister Marchet je propadel. Zato je podal demisijo, ki je pa cesar ni prevzel. Baje ga mislijo poklicati v gosposko zbornico.

* **„Ilirija“ državnim poslancem.** Slovenski akademiki zbrani v slov. akad. društvu „Ilirija“ v Pragi, zahtevajo od vseh slovenskih poslancev, ki jih pošlje slovenski narod v državni zbor — naj pripadajo tej ali oni stranki — da uresničijo s slovansko večino upravičeno zahtevo slovenskega naroda po lastnem vseučilišču.

* **Prvo zasedanje državne zbornice.** Kakor javljajo z Dunaja, bo zasedanje nove državne zbornice trajalo približno en mesec. V tem času sprejme zbornica šestmesečni proračunski provizorij, izvoli člane v kvotno deputacijo ter bo razpravljala o lojalitetni izjavi. Adresno debato bo izkušala vlada preprečiti in tudi se pri tem zasedanju ne bodo vršile volitve v delegacije.

* **Volilna reforma na Ogrskem.** Iz Budimpešte javljajo, da je ogrske vladne kroge, zlasti stranko neodvisnosti, presenetil izid volitev v Avstriji, tako da so zgubili prvotno navdušenje za volilno reformo. Boje se, da bi prišlo preveč poslancev nemadarskih narodnosti v parlament, ako se uvede volilna reforma tudi na Ogrskem.

* **Socialno-demokratska zmaga na Češkem.** Socialno-demokratsko glasilo „Pravo Lidu“ piše od 15. t. m. pod naslovom „Narod smo mi!“ nastopno: Včerajšnji dan nam je za mnogoletna trpljenja in zapostavljenja, ki jih je naša stranka morala prebiti zlasti na Češkem prinesel sijajno zadoščenje. Včerajšnji dan je za češki narod dan časti, in vsi za socialno-demokratske kandidate na Češkem oddani glasovi pridobe češkemu narodu simpatije in globoko spoštovanje vse civilizovane Evrope.

Vestnik.

„Slovenec“ — uganekar. „Slovenec“ mora slaba presti, ker je že med dnevnimi novicami začel priobčevati — uganke. Kolikor poznamo resnih in svetovnih listov, niso še doslej prakticirali tega. „Slovenec“ je tudi v tem oziru prvi! Zadnje soboto — za ta dan si vedno prihrani najmenitnejše „novice“! — piše: C. kr. deželni šolski svet je odredil, da se letos sklene šola na e. kr. rudniških ljudskih šolah v Idriji izredno že v soboto, dne 6. julija. Pravijo, da se „Učit. Tovariš“ znese nad tem, ker je bil sklep navadno 15. julija in še pozneje. — Ta znamenita „novica“ je navadna uganaka: Kje se znese, zakaj se znese in kako se znese? O, ti prelubi delfiški orakel! Ti prešmentani konfuzni dnevni novičar! Da se mu popolnoma ne zmeša in ne zblede, mu povemo v pomirjenju klerikalnih živcev, da je bil naš list tisti, ki se je pred desetimi leti potezal za izenačenje počitnic na srednjih in ljudskih šolah, da je bil naš list tisti, ki se je z vso odločnostjo uprl svojodobnemu skrajšanju božičnih počitnic in da se je ravno temu energičnemu nastopu zahvaliti, da ni kranjsko ljudskošolsko učiteljstvo dlje trpelo na tem prikrajšanju. Kdor ne verjame, naj pogleda naš list nekoliko let nazaj, pa nam bo pritrnil, da je „Slovenčevemu“ novičarju otemnel spomin, ker mu ga je ubila politiška strast! Proti temu strupu ni zdravila.

Ljubljanska okrajna učiteljska skupščina se je vršila dne 16. maja t. l. z vzporedom, ki je že bil priobčen v „Učit. Tov.“ — Vzpred se je vršil tako: Tovariš Furlan je napravil z nekaterimi učenci precejšnje število prostih vaj in vaj s palicami. Točni nastop in precizno izvajanje učencev je zbudilo splošno odobravanje. — Iz poročila g. nadzornika povzamemo: V Ljubljani je 19 učnih zavodov, 107 učnih oseb, 2095 dečkov,

1726 deklic. Salezianci imajo 24 gojencev. Učni uspehi so obče ugodni: 48% prav povoljnih, 33% povoljnih, 11% zadostnih, 8% komaj zadostnih. Disciplina je v vseh razredih prav povoljna. Mestni fizik g. dr. O. Kraje pravi, da se ne zgođe na šolah jako redko pripete. Prva pomoč je zabraniti bolečine. Očesne poškodbe so najnevarnejše; zato se mora hitro poklicati zdravnika. Krvavenje nosu si lečimo z obkladki ali pa moramo s prstom pritisniti na nasprotno nosno kost. Ako zaide kaka reč v nos ali uho, ne smemo instrumenta nikdar rabiti. Pri omotici se položi otroka na svež prostor, odpne obleko in zmoči prsi. — Pri padavici je vtisk na otroke jako hud. Pri davici in škrlatinki ne prezgodaj v šolo! Vsakega otroka, ki kašlja, je pustiti doma. — O šolskem redu v zmislu § 86. dokončnega šolskega in učnega reda za splošne ljudske in meščanske šole je poročal tov. K. Wider. Med posameznimi točkami (vstop v šolo, pred poukom, med poukom, med odmorom, po pouku, zamude, splošne naredbe, vedenje zunaj šole, naznanila, kazni, prestop v drugo šolo in izstop iz šole) se je vnela živahna debata. Za svoj izboren in temeljit referat je žel g. poročevalec obilo priznanja. — Gdč. Sarkova je podala podrobni učni načrt za prirodoslovje za 6., 7., 8. razred osemrazrednih ljudskih šol, gdč. Rekarjeva pa podrobni učni načrt iz zemljepisja in zgodovine za VI., VII. in VIII. razred. Sprejeto vse s pohvalo. Tovariš Črnagoj je stavil dva samostojna predloga, in sicer glede rabe toplomera in o zvišanju dotacije za učila in samoučila, tovariš Marolt pa samostojni predlog glede dobave učil za zgodovinski pouk. Vzame se naznanje poročilo knjižničnega odbora.

Imenovanje. Naredbeni list ministrstva za uk in bogočastje razglašja imenovanje g. Egidija Čeha, šolskega voditelja v Slivju v Istri, učiteljem za slovenski jezik na državnih ljudskih šolah Via Fontana in piazza Lipsia v Trstu.

Prošnja ljubljanskemu mestnemu šolskemu svetu. Ali bi ne bile mogoče pridobiti za ljubljansko učiteljsko uradno skupščino dvorano v „Mestnem domu“. V telovadnici na Ledini mora zaradi pomanjkanja stolov skoro polovica učiteljstva stati po 3 ure.

Javno vprašanje do Njegove prevzišenosti, kneza in škofa lavantinskega. Eden naših tovarišev je prejel to-le pismo:

Št. 137.

Blagorodnemu gospodu N. N., učitelju na V.

Vljudno se povabite, da se pri podpisanemu kot svojemu župniku in duševnemu pastirju ali z obhajilnim listkom ali pa s pismenim potrdilom svojega spovednika izpričate, da ste za Veliko noč zakramente sv. pokore in presv. Rešnjega Telesa prejeli.

Župnijski urad Olimje, 1. maja 1907.

Jožef Kotnik m. p., župnik.

Ker se učiteljstvo prišteva prosvetni gosposki in je kot tako nastavljeno od šolskih oblasti, ogorčeno protestuje proti temu, da se od njega župnijsko uradno zahteva pismenega izpričevala o prejemanju zakramenta sv. Rešnjega Telesa in to tembolj, ker je dotični župnik dne 28. aprila t. l. v javni gostilnici pred gosti izpovedal, da bo on zahteval od imenovanega učitelja dotično pismeno potrdilo, sicer ga hoče proglasiti za brezverca. — Učiteljstvo torej vljudno prosi Njegovo prevzišenost, kneza in škofa lavantinskega, blagohotne izjave, ako odobrava ta župnikov korak, ki bi utegnil le še bolj poostriiti razmerje med šolo in cerkvijo.

Iz Virštanja nam poročajo: Nestrpnost olimjskega župnika in podlo maščevalnost kaže tudi dejstvo, da je ovadil nekega učitelja zaradi vplivanja glede volitev naravnost na drž. pravdnitvo v Celju. No, mož se je tam korenito opeknel, ker ni drž. pravdnitvo dobilo nikakega tozadevnega delikta, je akt zavrnilo. Špleh ima ta oznanjevalec miru z različnimi ovadbami in tožbami posebno veselje. Prijateljsko pa ma svetujemo, naj miruje, ker mu mora vendar znano biti, da ni zaradi svoje nestrpljivosti in arogantnosti priljubljen niti pri svojih stanovskih sobratih. — Sicer bomo marsikaj razkrili in se ravnali po geslu: Zob za zob!

Nova tiskovina. „Učiteljska tiskarna“ je založila in natisnila novo tiskovino „Seznamek učen—, ki še niso

14 let stari, za katere pa prosijo roditelji ali njih namestnik, da bi se jim izimkoma dovolil predčasni odpust iz šole.“ — Dalje je nanovo natisnila „Načela za obči učni načrt ponavljalne šole.“ Imenovano tiskovino in načrt priporoča naša tiskarna šolskim vodstvom v nakup.

Slavnim hranilnicam in posojilnicam se priporoča „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani v izvrševanje hranilnih knjižic, računskih zaključkov itd. Cenjena naročila izvrši točno, okusno in solidno.

Sprejem v c. kr. mornarično akademijo na Reki. Prihodnje šolsko leto, ki se začne 16. septembra, bo sprejetih v I. letnik imenovane akademije 35 gojencev, med temi jih dobi nekaj prosta in napol prosta mesta. Do takih mest imajo pravico sinovi častnikov, vojaških in državnih uradnikov; ostali plačajo na leto 1600 kron v dveh obrokih. Prosilci morajo biti 14, a ne nad 16 let stari ter dokazati, da so dovršili povoljno štiri razrede srednje šole, Prošnje je vlagati do 31. julija. Pogoje o sprejemu pošilja na zahtevo vojno ministrstvo in poveljništvo zavoda.

Uradna učiteljska skupščina za ptujski okraj se vrši dne 3. julija t. l. Uradna vabila se končujejo z besedami: „Die Konferenzteilnehmer wollen sich mit Vormerkheft und Bleistift versehen.“

„Učiteljské Noviny“ simpatično poročajo o organizaciji naprednega slovenskega učiteljstva.

† **Josip Starè.** Dne 13. t. m. je umrl v Ljubljani profesor in bivši ravnatelj realne gimnazije in višje trgovske šole v Zagrebu, gosp. Josip Starè. Pokojnik se je prejšnje čase mnogo bavil z literaturo in je za Mohorjevo družbo spisal znano „Občno zgodovino“. Bil je tudi zvest sotrudnik „Ljubljanskemu Zvonu“, kjer je priobčeval svoje povesti, romane in novele, ki se odlikujejo po gladkem pripovedovanju in po ostri karakteristiki. Sloveča so njegova „Pisma iz Zagreba“. Vrlemu šolniku in izbornemu pisatelju blag spomin!

Na ustanovnem zavodu za gluhoneme v Ljubljani se bodo s pričetkom šolskega leta 1907/1908 nanovo sprejemali gluhonemi šoloobvezni otroci na prošnjo roditeljev ali njih namestnikov. Pogoji za pripust k pouku, oziroma za sprejem v zavod so: 1.) Gluhonemost ali takšna stopinja naglušnosti, da se dotičnik s posluhom ne more naučiti glasovnega jezika: 2.) izpolnjeno 7. in ne še prekoračeno 12. leto življenja in 3.) primerna telesna zmožnost in sposobnost za izobraževanje. Od sprejetja so brezpogojno izključeni bedasti, slaboumni in božjastni otroci, kakor otroci, ki imajo nalezljive bolezni in druge telesne hibe. Ravnotako se ne morejo sprejeti otroci, katerih govorila niso zmožna priučiti se glasovnega jezika, ki so v veliki meri kratkovidni ali daljnovidni in ki močijo posteljo. Sposobnost za izobraževanje se dokaže s posebno preizkušnjo, ki jo je prebiti v zavodu; dan in ura te preizkušnje se razglasita ob svojem času. Gojenci morejo v dobi svojega izobraževanja v zavodu dobiti stanovanja in hrano, proti plačilu letnega zneska 300 K. Znotranji gojenci dobe vso preskrbo v zavodu; vendar jih morajo tisti, ki so jih dolžni preživljati, preskrbeti s predpisano vrhno obleko in s potrebnim perilom. Znotranji gojenci morajo v zavod sledeča oblačila v dobrem stanu in zaznamovana s seboj prnesti, in sicer dečki: 2 zgornji obleki, klobuk in zimsko suknjo, dvoje čevljev, 6 srajc, 6 spodnjih hlač, 6 parov nogavic, 6 žepnih robcev in dežnik; deklice: 2 zgornji obleki, klobuk ali ruto in zimsko jopico, dvoje čevljev, 6 srajc, 6 spodnjih kril, 6 hlač, 3 napsne jopice, 3 predpasnike, 6 parov nogavic, 6 žepnih robcev in dežnik. Prošnje za pripust k pouku, oziroma za sprejem znotranjih gojencev v zavod, je do 15. junija t. l. vlagati pri c. kr. deželni vladi v Ljubljani. Prošnje je opremiti s nastopnimi listinami: a) z rojstnim listom, b) z izpričevalom o cepljenih kozah, c) z zdravniškim izpričevalom o gluhonemosti, d) z napovedjo, kako je ista nastala in o telesni zmožnosti, e) z domovinskim listom, d) s šolskimi naznanili, če jih ima dotičnik. Kadar se prosi, da bi se dotičnik sprejel za notranjega gojenca, je priložiti vrhutega izkaz o premoženju ali pa zavezno pismo, da bo plačeval po 300 K preskrbovalnih stroškov na leto. Pristavlja se še, da se prošnje, ki bi dospele po 15. juniju t. l., ali ki bi bile pomanjkljivo opremljene, ne bodo uvaževale.

Umrl je v Gradcu učitelj J. Krainz, znani pisatelj nemških pravljic pod psevdonomim „Hans von der Sann“. Ime kaže, da je bil slovenskega rodu.

Dr. Jankoviču v Kozjem v album. Iz Kozjega nam pišejo: Najvztrajnejši politiški priganjač Korošec je bil nedvomno kozjanski zdravnik dr. Jankovič. Roka umije roko. Njegovi milosti se ima namreč zahvaliti za taljubi deželnozborski mandatek — no, in iz hvaležnosti je lazil z njim, za njim in sam prirejal shode po vseh kotih kozjanskega okraja. Pa to nas ne briga, ampak nekaj drugega je, kar nas tangira kot učitelje. Na vseh shodih je govoril o učiteljstvu skrajno žaljivo, hujskal ljudi proti šolstvu in smešil učiteljski stan. V Imenem je govoril zbranim ovčicam, da učiteljstvo ni vredno, da bi si on pete obrisal ob njega, v Podsredi je kvasil, da učiteljstvo študira le par let, potem napravi še neko izkušnjo in dobi za to takoj 1200 K plače in do vpokojenja nad 6000 K itd. Tudi v Sedlarjevem, v Kozjem in drugod je udrihal po učiteljih. — In ta sladkobesedni doktor, ki se je ob vsaki priliki laskal učiteljstvu kot njega prijatelj, zahajal ob zborovanjih v njihov krog, je nedavno tega tudi nagovarjal nekega nadučitelja, naj pristopi v njegovo lažikmetsko zvezo, češ, da bo to najmočnejša stranka. Naj bi vendar pomislil, da posamezni učitelj, ki se zaveda svojega poklica, stori v svojem življenju za vzgojo in naobrazbo slovenskega ljudstva več, kakor bo on sploh kdaj v svojem življenju storil z vsemi recepti! Samo od okrajnega odbora kozjanskega dobi toliko nagrade, kakor znaša vseletna plača učiteljeva. — Toda dovolj za danes! Dr. Jankovič, govoril si, in učiteljstvo te sodi po tem, apelujemo torej na tvojo čast, da se odslej več ne hliniš učiteljstvu in ne zahajaš v njihov krog — ker so se naša pota križala.

Solske sestre v Celju in — politika. V „Narodnem Listu“ čitamo: Enkrat za vselej mirno opozarjamo č. šol. sestre kot učiteljice na slovenski dekliski šoli, naj v prihodnje opuste nastope v šoli kakor je sledeči: Sestra S. je v tretjem razredu učenke vpraševala, koga bodo njih očetje volili. Na koncu pa se je molilo za „gospoda Povaleja, da bi skoz prišli“. Deklice so to seveda staršem povedale. — Mi zahtevamo, da društvo, ki vzdržuje to šolo, odločno napravi enkrat za vselej konec takemu „učenju“, ker bi sicer morali govoriti drugače.

Goriško. G. Fr. Bajt nadučitelj v Ajdovščini. — Na „Popravek“ k poročilu iz seje c. kr. okr. šol. sveta za goriško okoličico v 19. št. „Uč. Tov.“ izjavljam, da ostajam pri svojem poročilu v 13. št. „Uč. Tov.“ — Zadeva je tako delikatna, da je ne maram razpravljati v javnosti; pojasnim jo pri učiteljskem zborovanju dne 6. junija t. l.

Dornberg, 20. maja 1907.

I. Križman, zastopnik učiteljstva v c. kr. okr. šol. svetu.

Pred c. kr. izpraševalno komisijo za obče ljudske in meščanske šole v Gorici so napravili izpit usposobljenosti za ljudske šole s slovenskim učnim jezikom gč. Stipančič Franja; s slovenskim učnim jezikom in iz nemščine kot predmet gč. Einspieler Štefanija, Furlani Olga, Mazi Lina, Slokar Avgusta, Sosič Ana, Zmerzikar Frida in g. Odlasek Josip; s slovenskim in nemškim učnim jezikom gč. Hribar Franja, Oblak Katarina, Pogačnik Marija in Zalar Marija. — V štirih slučajih komisija ni mogla pripoznati usposobljenosti za ljudske šole z nemškim učnim jezikom.

Poslano.*)

Gospod Oblak so govorili. Vzeli so v roke veliko brezovo metlo in začeli pošteno pometati. Kamor stopiš, vse v smeteh, za vsakim oglom polno gnilobe. O, uboga fara, zakaj se ne očediš! Tudi podpisani čepim v tem smradu in še vedno se vlivajo name polne golide napadov. Gospod župnik me je že dvakrat v svojem ljubljenuku, znanem „Domoljubu“, pošteno naklestil, zato mu dolgujem nekoliko odgovora.

Kdaj, vprašam Vas, se nisem zmenil za Vaše želje in ukaze? Kaj ste mi zaukazali, da bi se ne bilo zgodilo, kje so tiste želje, ki se niso zgodile?

* Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor zahteva tiskovni zakon.

Ravno nasprotno. Ni ga menda učitelja na Kranjskem, ki bi bil toliko tlačanal cerkvi kakor sem jaz. Povsod so organisti plačani za šmarnice, povsod dobivajo nagrade za zornice in druga izvanredna opravila. Koliko ste mi pa dali Vi? O misijonu sem bil skozi 10 dni vprežen kakor živina, odjutra do večera dvakrat v šoli, trikrat v cerkvi in za svoj trud nisem bil vreden niti navadnega „bohlonaj“. Pri pogrebih se mi je godila naravnost krivica, ki vpije do neba. Računi so znašali večkrat od 30—40 gld, organistu se je pa vrglo 6—7 kronc. Tako ste mi požrli mnogo, mnogo trdo, pošteno zasluženih krajcarjev in jih vtaknili v svojo nenasitno, nikdar polno malho. Lansko leto ste prosili, naj naučim Marijnarec nekaj pesmi. Tudi to sem storil, kaj hočete še več od mene. Nadaljevanje v tem pouku je bilo sploh nemogoče. Menda še niste pozabili na štrajk, da sem ostal sam na koru. Seveda ste se v mojem stanovanju smehljaje zvijali, češ, saj ste vi gospodar na koru, ubogati vas morajo, a žal, oni časi in to prakticirate Vi sami najbolj, gospod župnik, minevajo, ko se je kaj zastoj storilo za čast božjo. Za one umazane kronce, ki so jih med letom lovili okrog farovža, jih nisem mogel kar nič za ušesa vleči in sem bil zadovoljen, da so se pri svojih ogromnih dohodkih vsaj toliko redno držali častne službe. Dobro ste vedeli za napetost in mržnjo med mojimi pevci in Marijnarcami, a tiščali ste v me, kakor podrepna muha z zlobnim namenom izvršiti polagoma naklep, ki se Vam je posrečil letošnjo zimo. Čisto vest imam, da sem vestno opravljal svojo službo in se vsekdar ravnal po vaših ukazih v delokrogu cerkvenega organista, Vi ste pa pokazali svoj značaj v taki luči, ki se gabi in studi vsakemu treznomislečemu človeku. Zakaj mi očitate izpoved, zakaj podpise, Slov. Narod itd.? Kaj mislite da farani ne vedo, da ni za temi očitani nič drugega kot kup grde nevoščljivosti in lakomnosti? Bero pobašem jaz, ste si mislili, novega organista plačam kakor sam hočem in tako se pokaže pred menoj zopet lep kupček dobička. Res, dokaj žita so mi darovali farani, za kar sem jim in jim ostanem hvaležen, a gospod Oblak naj si zapomni, da sem dobil veliko, veliko zavoljo šole v jasen dokaz, kako ljudstvo ceni in upošteva težavno službo učiteljskega stanu.

Vaša usta so bila dolgo polna hvale, kako zadovoljivo ste se izražali o petju in orgljanju in sedaj — naenkrat vse zanič. Če je bilo kdaj kaj proti vaši volji, če ste imeli kako posebno željo, zakaj niste prišli k meni ali me obvestili pismeno, saj loči naju samo cesta. Delali ste vedno le zahrbtno, in takega človeka si usojam imenovati javno podlega hinavca.

Odločno moram pa tudi odbijati ostudne laži o celih vrstah mož, ki mi ne zaupajo več svojih otrok in zahtevajo naj se ven spravim. Kako grozno! Čudom se čudim, da me niso že kar po Temenici poslali tja dol čez hrvaško mejo. Pa šalo na stran. Pravi, naj vprašamo može iz Dolgenjive, Mačjega dola, Vi ga imenujete Marš dola, Martinje vasi in Vrhovega. Kje je pa ostalih šestnajst vasi? Ali je samo teh dvanajst mož mero-dajnih za celo faro? In še izmed teh je nekaj takih, to je gola in čista istina, ki so Vas obsojali vpričo mene, sedaj se vam pa hlinijo in prilizujejo. Pač žalostno! Danes tukaj, jutri tam. Pri vsem tem pa čutim neko sumničenje in izjavljam: Kdor bo trosil po fari govorico, da sem jaz v kaki zvezi z dejanjem na župnišču, ali da sem koga v to hujskal in nagovarjal, proti temu uvedem brezobzirno strogo kazensko postopanje. Nimam povoda župnika gladiti, saj dovolj ruje proti meni, a ker nisem kriv, se smem in moram pognati za svoje poštenje.

In sedaj moje vsiljevanje. Ali Vas ni sram kot duhovnika, kot božjega namestnika mamiti ljudstvo s takimi lažmi in ga hujskati proti meni? Nikdar in nikjer se nisem vsiljeval že zaradi boleznine, vdal sem se le na pritisk faranov, da bi ne imeli z novim organistom nepotrebnih stroškov. Samo to je resnica, vse drugo je izmišljeno. Kar pa veste o mojem ugledu med ljudstvom, kar nič prikrihati, le na dan z njim, jaz nisem brez napak, Vi tudi ne, pa nesiva vsak svoje maslo na solnce.

O logiki rajši molčite. Če človek prebira Vaše klobasarije, bi Vas najrajši poslal nazaj v gimnazijo, četudi imate vrhutega še kup lemenatarskih študij. „Kdo je mož, ki je to naredil“, tri pike. To je — že spet pike, nadzornik, predsednik, zopet pike. Pa

to, kar je mož, je in ostane. Kako učeno! To pogruntajo le gospod župnik, a jaz revček, ki nisem pokukal nikdar v višjo gimnazijo, pa tuhtam in tuhtam te pike in naslove, da mi kar plešejo po glavi. Verujte mi, da je klečeplaztva ravno pri Vas največ in smelo trdim, da je Vaša črna suknja z Vašim letanjem okolo vseh slojev moškega in zlasti ženskega spola zatemnila že ves severni in zapadni del šentlovrenske fare.

Da nisem s „poslanim“ v nikaki zvezi, to naj blagovoli slavno uredništvo blagohotno potrditi. (Op. ur.: Potrjujemo.) Učiteljstvo se je potegnilo zame in s tem pokazalo svojo kolegialnost. Vem, da bote prišli na dan zopet z raznimi budalostmi o cerkvenih nazorih, o nepokorščini itd., a eno je, kar drži: **Izgubili ste zadnjo iskro sočutja, v moji bolezni ste padli po meni in se tako lotili najgršrega sredstva, ki smrdi do neba. Tukaj tiči vaša črna duša, to je pečat, to je neizbrisljiv madež, ki ga boste nosili do konca dni svojega življenja.**

Fran Potokar,
nadučitelj.

Uradni razpisi učiteljskih služb.

Št. 628. **Kranjsko.** 66 (1)
V litijskem okraju se razpisuje s tem učiteljska služba na dvorazrednici v Krki v stalno nameščenje.
Pravilno opremljene prošnje naj se predlagajo semkaj predpisanim potom do 10. junija 1907.
Prosilci za stalno nameščenje, ki v kranjski javni službi še niso stalno nameščeni, morajo z državnozdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno telesno sposobnost za šolsko službo.
C. kr. okr. šolski svet v Litiji, 12. maja 1907.

Št. 1135. 67 (1)
Na dvorazredni ljudski šoli v Vrbovem se razpisuje s tem nadučiteljsko mesto v stalno nameščenje.
Pravilno opremljene prošnje naj se predlagajo semkaj predpisanim potom do 30. maja 1907.
Prosilci, kateri v kranjski javni šolski službi še niso stalno nameščeni, morajo z državnozdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno telesno sposobnost za šolsko službo.
C. kr. okrajni šolski svet v Postojni, 15. maja 1907.

Št. 742. 68 (1)
Na enorazredni ljudski šoli v Hruševju se razpisuje s tem učiteljsko mesto v stalno nameščenje.
Pravilno opremljene prošnje naj se predlagajo semkaj predpisanim potom do 30. maja 1907.
Prosilci, kateri v kranjski javni šolski službi še niso stalno nameščeni, morajo z državnozdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno telesno sposobnost za šolsko službo.
C. kr. okrajni šolski svet v Postojni, dne 15. maja 1907.

(19) 18

Pöskusite
in priporočite
≡ izdelke ≡
Vydrove tovarne hranil
v Pragi VIII. Cenovnik zastoj.

Fotografični aparat

z petdelnim kovinskim stojalom, Extra-rapid-aplanatom Ser. G. z usnjatim koničnim mehkom in dobrim momentnim zapiralom, se proda po zelo nizki ceni.

Naslov pove Učiteljska tiskarna.

(62) 3-3

Neobhodno potrebno

za vsakega učitelja in učiteljske knjižnice:

Levec Janez: **Lepopisne vaje.** Navodilo za pisanje brez lineature. K 2.—

Maier Anton: **Učne slike iz domoznastva.** (Podrobni učni načrt za III. šol. leto.) K 1.40.

— — **Učne slike iz nazornega nauka** za I. in II. razred. Drugi natis. K 2.50.

— — **Učne slike iz zemljepisja.** „Vojvodina Kranjska“. K 2.—

— — **Učne slike iz prirodoslovja** za III., IV. in V. razred. (Podrobni učni načrt.) K 2.50.

— — **Učne slike iz zemljepisja.** „Avstrija“. (Podrobni učni načrt.) K 1.50.

Majcen Gabr., **Metodika zemljepisnega pouka v ljudski šoli,** razkazana na svojem razvoju. K 2.—

Stiasny Ljudevit, **Prva zbirka učnih slik.** K —.70.

— — **Druga zbirka učnih slik.** K 1.—

— — **Tretja zbirka učnih slik.** K 1.50.

— — **Četrta zbirka učnih slik.** K 1.50.

Pedagogiški letopis, IV. zvezek K 3.—

Učne slike k ljudskošolskim berilom, II. del 2. snopič: Učne slike k berilom v Schreinerjevi-Hubadovi Čitanki za obče ljudske šole izdaja, v štirih delih. II. del, in v Josinovem-Ganglovem drugem berilu. K 2.40.

Apih J., **Zgodovinska učna snov za ljudske šole,** 4. snopič. (Realna knjižnica I. del.) K 2.20.

Pedagogiški letopis, V. zvezek K 2.50.

Učne slike k ljudskošolskim berilom, II. del, 3. snopič: Učne slike k berilom v Schreinerjevi-Hubadovi čitanki za obče ljudske šole, izdaja v štirih delih, II. del, in v Josinovem-Ganglovem drugem berilu. K 2.—

Majcen Gabriel: **Nazorni nauk za prvo šolsko leto,** 1. snopič. (Pomnožene knjige za ljudskošolske učitelje. Nazorni nauk. Zbirka učne snovi za nazorni nauk I. del.) K 2.—

Apih J. in Potočnik dr. M.: **Zgodovinska učna snov za ljudske šole,** 5. snopič. (Bralna knjižnica. I. del.) K 2.20.

Pedagogiški letopis, VI. zvezek K 3.—

Bezjak dr. J.: **Posebno ukoslovje slovenskega učnega jezika v ljudski šoli,** 1. snopič. (Didaktika. [Obče in posebno ukoslovje.] I. del.) K 2.20.

Družovič Hinko: **Posebno ukoslovje petja v ljudski šoli.** (Didaktika, II. del.) K 2.50.

Majcen Gabriel: **Nazorni nauk za prvo šolsko leto,** 2. snopič. (Konec I. dela.) Pomožne knjige za ljudskošolske učitelje. Nazorni nauk. Zbirka učne snovi za nazorni nauk. (I. del.) K 2.—

Potočnik dr. Makož: **Zgodovinska učna snov za ljudske šole,** 6. snopič. (Konec.) (Realna knjižnica I. del.) K 2.—

Stupar Fr.: **O prvinah in spojinah.** Osnovni nauki, iz kemije itd. K 1.50

Javen telovadni nastop za ljudske šole višje stopnje ali meščanske šole. Sestavil in ilustroval J. Kr en. Poslovenil J. Bajzelj. Cena K —.60

Vedno v zalogi knjigarne:

Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg

v Ljubljani. (40) 10-10

Ustanovljeno 1842.

Električna sila.

Telefon 154.

BRATA EBERL

(8) 52—21 tovarna oljnatih barv, laka in firneža

v Ljubljani, Miklošičeve ulice števil. 6

nasproti hotela „Union“

priporočata gg. šolskim vodjem in učiteljem v mestu in na deželi
njiju priznana najboljši, črni, medli**lak za šolske table.**

G. ČADEŽ

Mestni trg št. 14

(poleg stare g. Urbančeve trgovine)

priporoča y veliki izberi

klobuke, cilindre in čepice;

tudi raznovrstno

(1) 52—21

moško perilo, kravate itd.

po zmernih cenah.

Za gg. učitelje 10% popusta!

Ustanovljeno leta 1832.

Lak za šolske table

črn in medel,

olje proti prahu

priznano najboljše

prodaja

(16) 50—17

ADOLF HAUPTMANN

prva kranjska tovarna oljnatih barv, firneža, laka
in steklarskega kleja

v Ljubljani.

Ilustrovani ceniki zastoj in poštnine prosto.

F. P. Vidic & Komp. Ljubljana

opekarna in zaloga peči

ponudijo vsako poljubno množino patentiranih

zarezanih strešnikov

Sistem „Marzola“ (Strangfalzriegel) Sistem „Marzola“

Barve: a) rdeči naravno žgani, b) črnó impregnirani.

Najličnejše, najcenejše in najpriprostejše strešno
kritje.

Vsak strešnik se zamore na late pribiti ali pa z žico privezati, kar je gotovo velike važnosti za kraje, ki trpe po močnem vetru in burji.

Vzorci in prošekte pošljemo na željo brezplačno. Takojšja in najzanesljivejša postrežba. (36) 30—13 Sprejmejo se zastopniki.

